

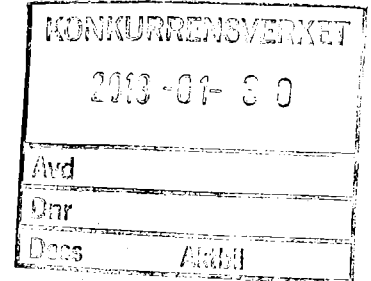
FÖRVALTNINGSRÄTTEN **DOM**
I STOCKHOLM
 Allmänna avdelningen
 Enhet 14
 2013-01-28
 Meddelad i
 Stockholm

Mål nr
 229-13

SÖKANDE

AB Norrlås, 556427-1095
 Allmogeplatsen 16
 177 30 Järfälla

Ombud: Riitta Carnestedt
 Professional Security Consulting Sweden AB
 Långvretsvägen 14
 163 46 Järfälla

MOTPART

Karolinska Institutet
 171 77 Stockholm

SAKEN

Offentligt upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avvisar AB Norrlås yrkande om skadestånd.

Förvaltningsrätten lämnar AB Norrlås ogiltighetstalan utan bifall.

Dok.Id 313588

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00	08-561 680 01	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se		

BAKGRUND

Karolinska Institutet (KI) genomför en upphandling av Ramavtal Lås och låssmedstjänster (dnr 12110/UF, 1557/2012-107). I tilldelningsbeslut den 4 december 2012 meddelade KI att avtal kommer att tilldelas annan anbudsgivare än AB Norrlås (Norrlås).

Den 7 december 2012 sände Norrlås en begäran till KI om att upphandlingen skulle avbrytas på grund av att ramavtalstiden i förfrågningsunderlaget satts för lång, nämligen 18 månader med möjlighet till förlängning i upp till tre år, dvs. sammanlagd ramavtalstid i upp till 4, 5 år. Norrlås åberopade 5 kap. 3 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) enligt vilken ett ramavtal får löpa under längre tid än fyra år endast om det finns särskilda skäl. KI meddelade Norrlås samma dag per e-post att tilldelningsbeslutet skulle dras tillbaka då avtalstiden var felskriven.

KI meddelade den 10 december 2012 via upphandlingsverktyget TendSign att tilldelningsbeslutet skulle dras tillbaka och att ett nytt beslut kommer att skickas inom en snar framtid. Den 11 december 2012 meddelade KI via TendSign en rättelse i vilken angavs att den sammanlagda ramavtalstiden på 4,5 år var felaktig men att rätt uppgift finns angiven på annan plats i förfrågningsunderlaget och i promemoria, som skickats ut i samband med tilldelningsbeslutet. Senare den 11 december 2012 publicerade KI ett nytt meddelande om tilldelningsbeslut via TendSign, vari angavs att avtalsspärr löper i minst tio dagar. I dokument som bifogades angavs att kompletterande information kan ges den 4 -6 december 2012 och att avtal kommer att tecknas tidigast den 14 december 2012. Att dessa datum angavs istället för de korrekta berodde enligt KI på att man glömt att ändra datumen när man förde över texten från det första tilldelningsbeslutet från den 4 december 2012. Den 21 december 2012 tecknade KI avtal med Stanley Security Sverige AB (Stanley).

YRKANDEN M.M.

Norrlås yrkar att avtalet mellan KI och Stanley ska ogiltigförklaras samt yrkar skadestånd för beställningar som KI eventuellt har gjort hos Stanley samt för sina ombudskostnader. Till stöd för talan anförs bl.a. följande. Den ramavtalstidslängd på 18 månader med möjlighet till förlängning i tre år, som anges i förfrågningsunderlaget, strider mot 5 kap. 3 § LOU. Norrlås har skriftligen informerat om felet i upphandlingsunderlaget och fått svaret att tilldelningsbeslutet kommer att dras tillbaka, men KI har ändrat sig och valt att genomföra upphandlingen ändå. KI brydde sig inte om informationen att en överprövning på grund av fel i förfrågningsunderlaget kommer att skickas in. I förfrågningsunderlaget stod att sista dag att lämna anbud var den 19 november 2012 och sista dag att ställa frågor den 15 oktober 2012. Det är enligt LOU inte tillåtet att svara på frågor efter det datumet.

KI bestrider Norrlås ogiltighetstalan och anför bl.a. följande. Det fel i upphandlingsunderlaget som Norrlås refererar till rättades av KI genom ett allmänt informationsmeddelande den 11 december 2012 i TendSign. KI har återkallat det första tilldelningsbeslutet för att utreda Norrlås synpunkt och funnit att ett uppenbart skrivfel är orsaken till påpekandet. Rättelse gjordes och nytt meddelande om tilldelning skickades ut. Skrivfelet har inte på något sätt påverkat utgången av upphandlingen. Norrlås ansökan om överprövning har inkommit 24 dagar efter meddelandet om tilldelningsbeslut, vilket är för sent.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Talan om skadestånd för brott mot LOU ska enligt 16 kap. 21 § LOU väckas vid allmän domstol. Förvaltningsrätten är inte behörig att pröva frågan varför Norrlås yrkande härom ska avvisas.

Talan om ogiltighet av avtal prövas av förvaltningsrätten enligt 16 kap.

13 § LOU. I denna paragraf anges följande:

13 § Rätten ska besluta att ett avtal som har slutits mellan en upphandlande myndighet och en leverantör är ogiltigt, om avtalet har slutits

1. utan föregående annonsering enligt 7 kap. 1 eller 2 §, 13 kap. 2 eller 5 §, 14 kap. 5 § eller 15 kap. 4 §, eller

2. enligt ett förfarande i 5 kap. 7 § utan att de villkor har följts som framgår av den paragrafen eller av det ramavtal som ligger till grund för det nya anbuds förfarandet och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada.

Ett avtal ska också förklaras ogiltigt, om det har slutits i strid med bestämmelserna om avtalsspärr i 1, 3 eller 8 §, ett interimistiskt beslut enligt 9 § eller tiodagarsfristen i 10 § eller om avtalet har slutits före en underrättelse om tilldelningsbeslut enligt 9 kap. 9 § första stycket eller 15 kap.

19 §. För ogiltighet i sådana fall krävs dessutom att de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag har överträtts och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada.

Norrlås har inte anfört att något av rekvisiten i första stycket i 16 kap. 13 § LOU är uppfyllda. Fråga i målet är därmed om rekvisiten för ogiltighet i andra stycket är uppfyllda.

Att KI så sent som den 11 december 2012 meddelade rättelsen och samma dag meddelade ett nytt tilldelningsbeslut, får antas bero på att det var först den 7 december 2012 som Norrlås påtalade felskrivningen angående ramavtalstid. Förvaltningsrätten finner att detta inte kan anses strida mot LOU, så länge reglerna om avtalsspärr följs, eftersom anbudsgivaren kan begära överprövning av det nya tilldelningsbeslutet. Fråga i målet är därför för det första om KI iakttagit bestämmelserna om avtalsspärr i det nya tilldelningsbeslutet.

Regeln om avtalsspärr i 16 kap. 1 § LOU hänvisar till 9 kap. 9 § LOU varigenom anges att myndigheten i underrättelsen, dvs. i tilldelningsbeslutet, ska ange den period under vilken avtal enligt 16 kap. 1 § inte får ingås (avtalsspärr). Underförstått ska denna information också vara korrekt. I KI:s tilldelnings-

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**

DOM

Allmänna avdelningen

beslut av den 11 december 2012, vari korrigeringen av ramavtalsperioden påpekas och vilket är det tilldelningsbeslut som får anses ligga till grund för avtalet med Stanley, har felaktigt angetts att avtal kan tecknas tidigast den 14 december 2012, dvs. endast tre dagar efter att tilldelningsbeslutet skickades ut. Den i dokumentet annonserade avtalsspärren om bara två dagar strider därför mot 16 kap. 1 § LOU. Att det samtidigt i TendSign korrekt angavs att avtalsspärren löper i minst tio dagar leder inte till annan bedömning, eftersom informationen om avtalsspärr ska vara entydig och inte skapa förvirring. Avtalet har dessutom slutits en dag för tidigt eftersom avtalsspärr borde ha löpt till och med den 21 december 2012, dvs. avtal skulle ha slutits först den 22 december 2012.

För att avtalet ska kunna ogiltigförklaras krävs dock också, enligt 16 kap. 13 § andra stycket LOU, att de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag har överträtts och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada.

KI har, förutom att ha angivit en felaktigt avtalsspärr och slutit avtal innan avtalsspärren löpt ut, i förfrågningsunderlaget under punkt 6.1.4 angett att avtalsperioden kommer att löpa i 18 månader med möjlighet till förlängning i 1 + 1 + 1 år, dvs. en sammanlagd avtals avtalstid på 4,5 år. Detta strider såsom Norrlås påpekat mot huvudregeln i 5 kap. 3 § LOU enligt vilken ett ramavtal får löpa under längre tid än fyra år endast om det finns särskilda skäl.

Under punkt 1.1.2 i samma förfrågningsunderlag anges dock att ramavtalet avses gälla för en period av 18 månader med option på förlängning med 1 + 1 år, alltså 3,5 år, vilket inte strider mot 5 kap. 3 § LOU. För att klargöra att det är detta som är den korrekta uppgiften har KI i ett meddelande på TendSign strax före det nya tilldelningsbeslutet, påpekat att skrivningen i avsnitt 6 i förfrågningsunderlaget var en uppenbar felskrivning. Sådana

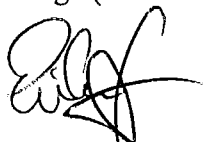
har enligt kammarrättspraxis inte ansetts vara skäl för ingripande enligt LOU (jfr Kammarrätten i Sundsvalls dom den 25 mars 2008, mål nr 3820-07).

Det framgår inte heller på vilket sätt Norrlås ska ha lidit skada av denna felskrivning från KI:s sida. Norrlås har inte hävdats att de på något sätt missgynnats i kvalificeringen eller utvärderingen av deras anbud. Eftersom skrivfelet korrigerats, finns heller ingen risk att Norrlås missgynnats genom att det dröjer för länge tills nästa gång de får chansen att konkurrera om ramavtal om KI:s låstjänster. Någon risk för konkurrensbegränsning, såsom var fallet vid för lång ramavtalstid i Kammarrätten i Stockholms dom den 23 mars 2011, i mål nr 5609 - 5629-10 föreligger därför inte i detta fall.

Eftersom Norrlås inte har visat eller ens påstått att de har lidit skada eller kan komma att lida skada till följd av KI:s nu korrigerade felskrivning, föreligger inte grund för att ogiltigförklara avtalet mellan KI och Stanley. Norrlås yrkande härom ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga (DV 3109/1A LOU).

Erika Odung

Rådman

Föredragande har varit David Munck.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,

2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppgive sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1A LOU